

EĞİTİM SEN

TOPLU SÖZLEŞME (TİS) TALEPLERİ

ANKET SONUÇLARI

Türkiye’de eğitim sisteminin yıllardır çözülmeyen ekonomik, sosyal, mesleki ve özlük hakları sorunları eğitim ve bilim eğitim emekçilerini, diğer ülkelerdeki meslektaşlarına göre çok daha fazla olumsuz etkilemeyi sürdürmektedir. Türkiye’de eğitim ve bilim emekçilerinin yıllardır karşı karşıya oldukları güçlükler; -yakın tarihte 15 Temmuz darbe girişiminin ardından gelen 130 binin üzerindeki ihraçlar, hangi şartlarda çalışmak zorunda oldukları bilinmesine rağmen sorunlarına kalıcı çözümler üretmek için somut adımların ısrarla atılmaması dikkat çekicidir.

Geçtiğimiz yıllar içinde eğitim ve bilim emekçilerinin ekonomik durumunda, sosyal, mesleki ve özlük sorunlarına ciddi gerilemeler yaşanmıştır. Haksız ve hukuksuz ihraçlarla öğretmenlik mesleğinin, akademik çalışmanın değeri ve özzerklığı aşındırılmıştır. Okullarda ve üniversitelerde ayrımcılığa ve hak ihlallerine uğramadan yaşamak adeta mümkün değildir. Toplumun diğer kesimlerinde olduğu gibi, satın alım gücü açısından bakıldığında eğitim ve bilim emekçilerinin de ciddi anlamda bir gelir kaybı yaşadıkları ve geçim sıkıntısı çekmeye başladıkları görülmektedir. Türkiye’de eğitim ve bilim emekçilerine layık görülen maaşın yoksulluk sınırının yanına bile yaklaşmaması, üçte ikisi son 19 yıl içinde göreve başlayan eğitim ve bilim emekçilerinin ekonomik koşullarının zorlaşması ve maaşların yetersizliğinden yakınmasına neden olmaktadır.

Eğitim ve bilim emekçilerinin gerek ekonomik ve gerekse sosyal ve kültürel hakları konusunda tarihsel kazanımlarını koruyabilmek ve grevli toplu sözleşme hakkını kazanabilmek, hatta kazanımlarımızı geliştirebilmek açısından bu dönemde ortak taleplerini belirlemek gerekmektedir. Eğitim Sen Genel Merkezi olarak 2022-2023 yıllarını kapsayacak 6. Dönem TİS görüşmeleri öncesinde internet üzerinden bir anket çalışması yapılmıştır. Bu form eğitim ve bilim emekçilerinin sorunlarını ve taleplerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Toplamda 2.395 eğitim ve bilim emekçisinin katıldığı anket çalışması ile eğitim ve bilim emekçilerinin 6. Dönem TİS görüşmelerinde öncelikli taleplerinin ne olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

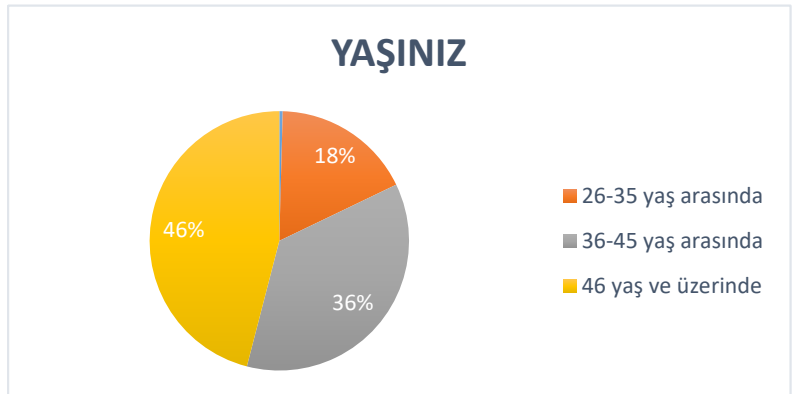
Grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı sorular ve seçenekler arasına dahil edilmeden **tartışmasız** tüm kamu emekçilerinin kabul ettiği ilk talep olarak soru formunun giriş kısmına konulmuştur.

Toplu iş sözleşmesi anketine katılan 2395 katılımcının yüzde 46’sı 46 yaş ve üzerinde, yüzde 36’sı 36-45 yaş aralığında yüzde 18’i ise 25 yaş ve altındadır.

Çizelge 1:Yaşınız?

YAŞINIZ		
	<i>f</i>	<i>%</i>
25 yaş altı	10	0
26-35 yaş arasında	418	18
36-45 yaş arasında	866	36
46 yaş ve üzerinde	1101	46
Toplam	2395	100

Grafik 1:Yaşınız?

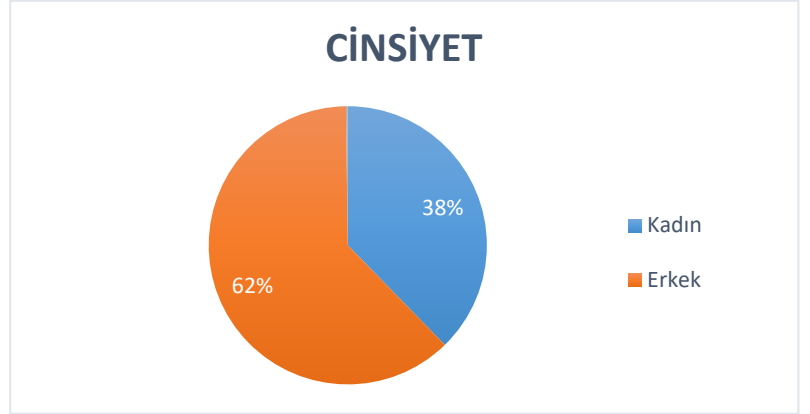

Katılımcıların cinsiyete göre dağılımına bakıldığında kadın katılımcı oranının yüzde 38, erkek katılımcı oranının yüzde 62 olduğu görülmektedir.

Çizelge 2:Cinsiyet?

CİNSİYET		
	<i>f</i>	<i>%</i>
Kadın	903	38
Erkek	1487	62
Diğer	5	0
Toplam	2395	100

Grafik 2:Yaşınız?

Katılımcıların yüzde 91'i sendika üyesi olduklarını, yüzde 9'u ise sendika üyesi olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Çizelge 3:Sendika Üyesi misiniz?

SENDİKA ÜYESİMİSİNİZ?		
	<i>f</i>	<i>%</i>
Evet	2191	91
Hayır	204	9
Toplam	2395	100

Grafik 3:Sendika Üyesi misiniz?

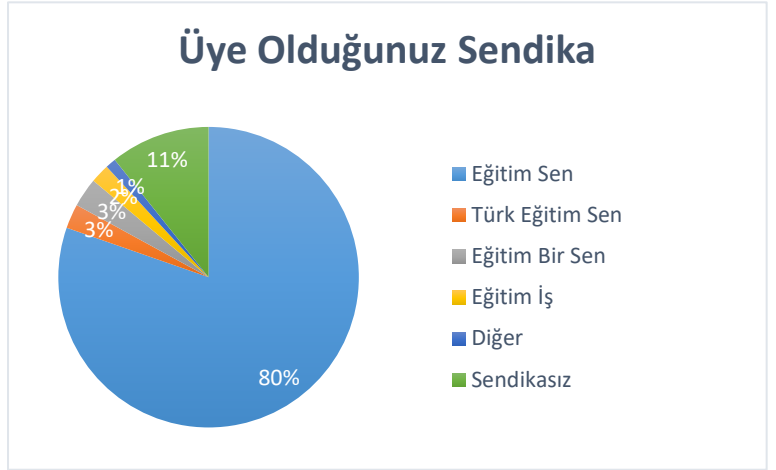
Ankete katılanların sendikalara göre dağılımına bakıldığında yüzde 80'inin Eğitim Sen üyesi, yüzde 11'inin ise sendikasız olduğu görülmektedir. Diğer sendikalara üyelik oranları toplamda yüzde 9'dur.

Sendikamızın bilgi formunu diğer sendikalara üye olan ve sendikasız olan eğitim ve bilim emekçilerinin de doldurmuş olması olumlu bir gelişmedir, ancak bu sayının artmasına gereksinme bulunmaktadır. Çünkü Eğitim Sen sendika ayrımı gözetmeksizin tüm eğitim ve bilim emekçilerinin ekonomik, demokratik, hukuksal, özlük, kültürel haklarını savunmaktadır.

Çizelge 4: Üyesi olduğunuz sendika

ÜYE OLDUĞUNUZ SENDİKA		
	<i>f</i>	%
Eğitim Sen	1924	80
Türk Eğitim Sen	63	3
Eğitim Bir Sen	75	3
Eğitim İş	49	2
Diğer	27	1
Sendikasz	257	11
Toplam	2395	100

Grafik 4:Üyesi olduğunuz sendika

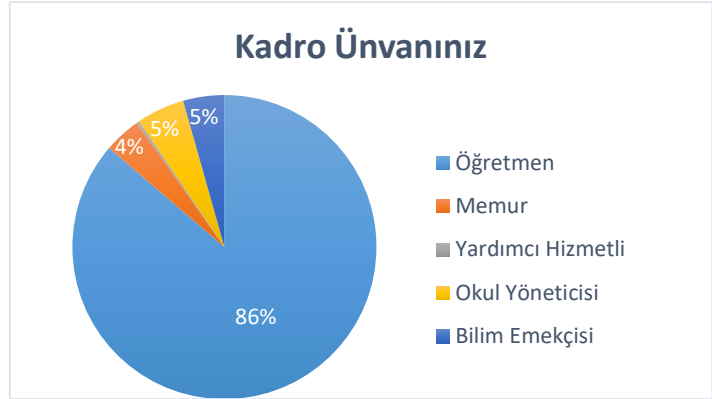

Ankete katılanların kadro unvanına göre dağılımına bakıldığında katılımcıların yüzde 86'sının öğretmen, yüzde 5'inin bilim emekçisi, yüzde 5'inin okul yöneticisi, yüzde 4'ünün memur olduğu görülmektedir.

Çizelge 5:Kadro Unvanınız

KADRO UNVANINIZ		
	<i>f</i>	%
Öğretmen	2067	86
Memur	94	4
Yardımcı Hizmetli	7	0
Okul Yöneticisi	122	5
Bilim Emekçisi	105	5
Toplam	2395	100

Grafik 5:Kadro Unvanınız

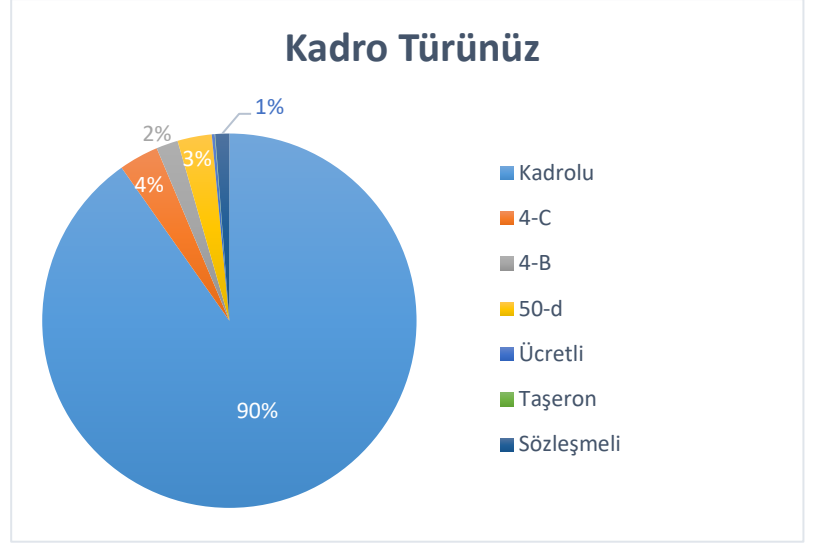

Okullar ve üniversitelerde güvencesiz çalıştırma eğitim alanının çok ciddi bir sorunudur. Katılımcıların yüzde 90'ı kadrolu, yüzde 4'ü 4-C'li, yüzde 3'ü 50-D statüsünde, yüzde 1'i ise sözleşmeli statüde çalıştığını belirtmiştir. Resmi verilere göre 2014 Mart itibarıyla her 100 kamu emekçisinden 4'ü sözleşmeli iken aradan geçen 7 yılda her 100 kamu emekçisinden 15'i sözleşmeli hale getirilmiştir. Güvencesiz öğretmenlerin, eğitim emekçilerinin ve güvencesiz akademisyenlerin formu çok düşük düzeyde doldurmaları, güvencesizliğin ancak ciddi bir sendikal çalışma ile aşılabileceğini fark etmemeleri ile ilişkilidir.

Çizelge 6:Kadro türü

KADRO TÜRÜNÜZ		
	<i>f</i>	%
Kadrolu	2161	90
4-C	82	4
4-B	45	2
50-d	71	3
Ücretli	6	0
Taşeron	1	0
Sözleşmeli	29	1
Toplam	2395	100

Grafik 6:Kadro türü

MAAŞLAR YOKSULLUK SINIRI ÜZERİNDE OLMALIDIR

“İnsan onuruna yaraşır bir yaşam biçimi için size göre maaşınız hangi aralıkta olmalıdır?” sorusuna katılımcıların “yüzde 37’si 13 bin TL ve daha yukarı” yanıtı vermiştir. “11.001-13.000 TL arası olmalı” diyenlerin oranı yüzde 18; “9001-1000 TL arası olmalı” diyenlerin oranı yüzde 14’tür. Başka bir ifade ile katılımcıların yüzde 69’u eğitim ve bilim emekçilerinin maaşının yoksulluk sınırının üzerinde olmasını talep etmektedir.

Çizelge 7: İnsan onuruna yaraşır bir yaşam için kadro unvanınızı dikkate alarak size göre maaşınız hangi aralıkta olmalıdır?

İnsan onuruna yaraşır bir yaşam için kadro unvanınızı dikkate alarak size göre maaşınız hangi aralıkta olmalıdır?		
	<i>f</i>	%
5.000-6.000 TL.	41	2
6.001-7.000 TL.	61	3
7.001-8.000 TL.	241	10
8.001-9.000 TL.	345	14
9.001-10.000 TL.	890	37
11.001- 13.000 TL.	442	18
13.001 ve daha yukarı	375	16
Toplam	2395	100

Grafik 7: İnsan onuruna yaraşır bir yaşam için kadro unvanınızı dikkate alarak size göre maaşınız hangi aralıkta olmalıdır?

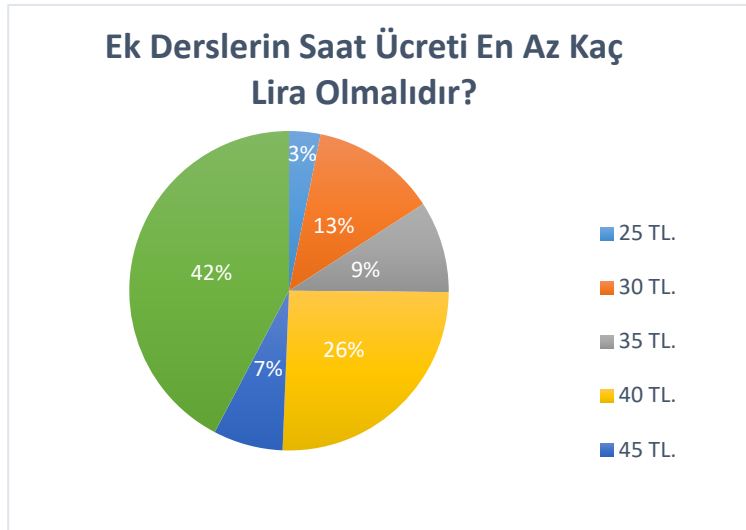
EK DERS ÜCRETLERİ ARTTIRILMALIDIR

Katılımcıların yüzde 42'si ek ders ücretinin saatlik 50 TL ve üzerinde olması gerektiğini belirtmiştir. Ek ders ücretlerinin "40 TL olması" gerektiğini ifade edenlerin oranı yüzde 26; "30 TL üzeri olması" gerektiğini belirtenlerin oranı yüzde 13; "35 TL olması" gerektiğini düşünenlerin oranı yüzde 9'dur.

Çizelge 8: Ek ders ücreti

Ek derslerin saat ücreti en az kaç lira olmalıdır?		
	<i>f</i>	%
25 TL.	76	3
30 TL.	304	13
35 TL.	222	9
40 TL.	611	26
45 TL.	169	7
50 TL. ve Üzeri	1013	42
Toplam	2395	100

en az kaç lira olmalıdır?

EĞİTİM VE BİLİM EMEKÇİLERİNİN TEMEL EKONOMİK TALEPLERİ KARŞILANMALIDIR

Size göre en öncelikli ekonomik talebiniz aşağıdakilerden hangisidir? Sorusuna katılımcıların yüzde 49'u "3600 ek gösterge hayata geçirilmelidir" yanıtını vermiştir. Türkiye'de eğitim ve bilim emekçilerinin yıllardır ekonomik sorunlarla boğuştuğu, yüzde 80'inin borç içinde olduğu bilinen bir gerçektir. OECD verilerine göre Türkiye'de eğitim emekçileri diğer ülkelerdeki meslektaşlarına göre daha çok çalışmakta, ancak emeğinin karşılığını alamamaktadır. 3600 ek gösterge eğitim ve bilim emekçilerinin sosyal ve ekonomik yapısını düzeltmesinin yanı sıra, atamalarda, özlük haklarının

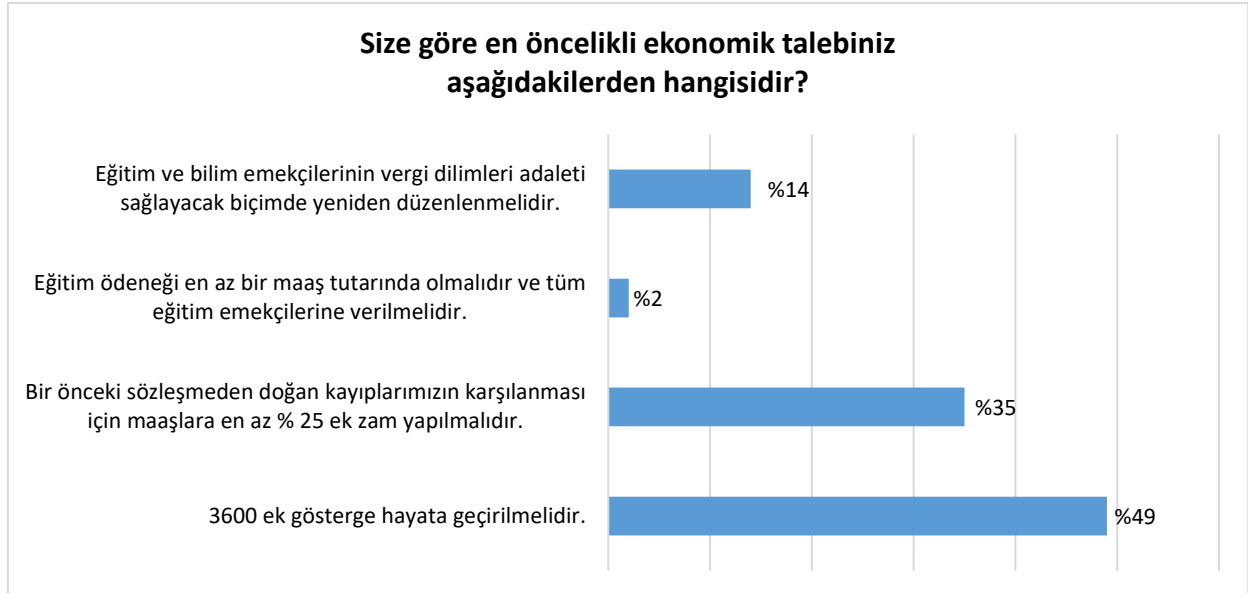
iyileşmesinde ve emeklilik açısından önemli sonuçlar ve kazanımlar sağladığı için 6. Dönem TİS görüşmelerinde öncelikli ekonomik talep olarak öne çıkmaktadır.

Katılımcıların yüzde 35'i ise "Bir önceki sözleşmeden doğan kayıplarımızın karşılanması için maaşlara en az yüzde 25 ek zam yapılmalıdır." talebini dile getirmiştir. 1 Temmuz itibariyle elektriğe yüzde 15, doğalgaza yüzde 12 zam yapılmış, pandemi süresince satın alma gücü yarı yarıya azalmıştır. Ekonomik sorunlar ve yüksek borçluluk oranları dikkate alındığında maaşlara yüzde 25 ek zam yapılması talebinin ne kadar haklı bir talep olduğu görülmektedir.

Çizelge 9: Size göre en öncelikli ekonomik talebiniz aşağıdakilerden hangisidir?

Size göre en öncelikli ekonomik talebiniz aşağıdakilerden hangisidir?		
	<i>f</i>	<i>%</i>
3600 ek gösterge hayata geçirilmelidir.	1168	49
Bir önceki sözleşmeden doğan kayıplarımızın karşılanması için maaşlara en az % 25 ek zam yapılmalıdır.	843	35
Eğitim ödeneği en az bir maaş tutarında olmalıdır ve tüm eğitim emekçilerine verilmelidir.	44	2
Eğitim ve bilim emekçilerinin vergi dilimleri adaleti sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmelidir.	340	14
Toplam	2395	100

Grafik 9: Size göre en öncelikli ekonomik talebiniz aşağıdakilerden hangisidir?

Katılımcıların yüzde 14'ü "Eğitim ve bilim emekçilerinin vergi dilimleri adaleti sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmelidir." Şikkını işaretleyerek yıllardır temel bir sorun olan adaletsiz vergi sisteminin değişmesi gerektiğini ve ücretli emekçiler için vergi diliminin yüzde 10 olarak sabitlenmesi gerektiğini düşünmektedir.

DEMOKRATİK VE HUKUKSAL TALEPLER

TİS görüşmelerinde öne çıkarılması gereken en öncelikli demokratik ve hukuksal talebiniz nedir? sorusuna katılımcıların yüzde 37'si "İşe alma, yükseltme ve işe son verme süreçlerinde ırk, toplumsal köken, cinsiyet, dil, din, siyasal düşünce, doğuş vb. başka türden ayrımcılıklara izin vermeyen mekanizmalar kurulmalıdır." şikkını işaretleyerek kamuda işe alma ve görevde yükselmelerde sık sık görülen ayrımcı ve kayırmacı uygulamalara dikkat çekmiştir.

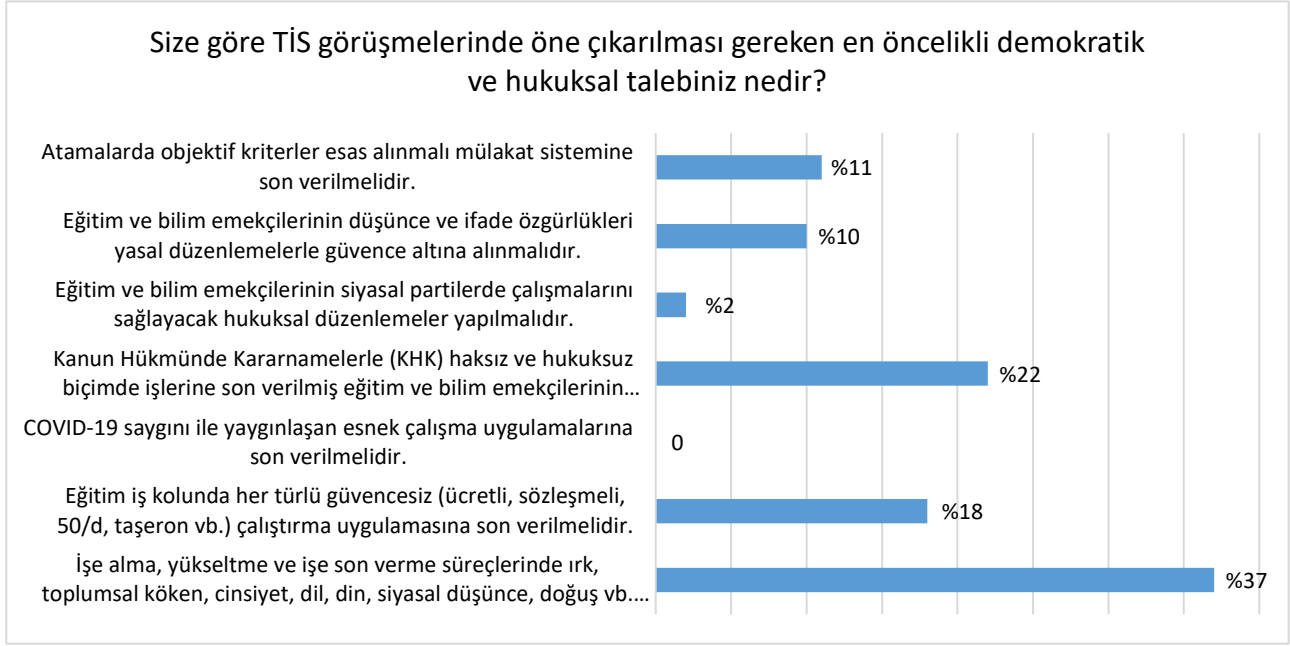
Okullar ve üniversitelerde güvencesiz çalıştırma ile ayrımcılık yaygın ve derin biçimde birlikte yol almaktadır. Güvencesizlik, ayrımcılığı şiddetlendirmektedir. KHK'lerle ihraç, bir yandan kamu emekçilerinin fiilen güvencesiz çalıştırılmasına yol açmış diğer yandan ise ihraçlar kurum kanaatleri yoluyla hak ve hukuk gözetmeden çok ayrımcı bir tarzda işletilerek yüzbinlerce kamu emekçisinin yaşamlarını alt üst etmiş, "sivil ölümlere" yol açmıştır. Son torba yasa ile süresi üç yıl daha uzatılan KHK Komisyonları ile kamudan ihraçlar, eğitim ve bilim emekçilerini ürettiği eğitim hizmeti hakkında adeta konuşamaz hale getirmektedir ve emekçiler üzerindeki siyasal baskıyı artırmaktadır. Öte yandan kamuda işe alma süreçlerinde güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kamu alanını, siyasal iktidardan farklı olanlara kapatacak bir uygulamadır. Bu uygulamalar KOD-29 ile özel sektörde kendisini göstermektedir.

İktidar bloğunun, bir Cumhurbaşkanlığı kararı ile İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, kadınlara, ev içi şiddete ve LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılık ve şiddeti önlemeyeceğini ortaya koyan bir politikadır.

Çizelge 10: Size göre TİS görüşmelerinde öne çıkarılması gereken en öncelikli demokratik ve hukuksal talebiniz nedir?

Size göre TİS görüşmelerinde öne çıkarılması gereken en öncelikli demokratik ve hukuksal talebiniz nedir?	f	%
İşe alma, yükseltme ve işe son verme süreçlerinde ırk, toplumsal köken, cinsiyet, dil, din, siyasal düşünce, doğuş vb. başka türden ayrımcılıklara izin vermeyen mekanizmalar kurulmalıdır.	882	37
Eğitim iş kolunda her türlü güvencesiz (ücretli, sözleşmeli, 50/d, taşeron vb.) çalıştırma uygulamasına son verilmelidir.	436	18
COVID-19 saygını ile yaygınlaşan esnek çalışma uygulamalarına son verilmelidir.	12	0
Kanun Hükmünde Kararnamelerle (KHK) haksız ve hukuksuz biçimde işlerine son verilmiş eğitim ve bilim emekçilerinin işlerine dönüşü sağlanmalıdır.	538	22
Eğitim ve bilim emekçilerinin siyasal partilerde çalışmalarını sağlayacak hukuksal düzenlemeler yapılmalıdır.	37	2
Eğitim ve bilim emekçilerinin düşünce ve ifade özgürlükleri yasal düzenlemelerle güvence altına alınmalıdır.	229	10
Atamalarda objektif kriterler esas alınmalı mülakat sistemine son verilmelidir.	261	11
Toplam	2395	100

Grafik 10: Size göre TİS görüşmelerinde öne çıkarılması gereken en öncelikli demokratik ve hukuksal talebiniz nedir?

Ankete katılanların yüzde 22'si "Kanun Hükmünde Kararnemelerle (KHK) haksız ve hukuksuz biçimde işlerine son verilmiş eğitim ve bilim emekçilerinin işlerine dönüşü sağlanmalıdır." Diyerek dört yılı aşkın süredir haksız ve hukuksuz şekilde görevden alınan eğitim ve bilim emekçilerinin görevlerine dönmeleri gerektiğini belirtmiştir.

"Eğitim iş kolunda her türlü güvencesiz (ücretli, sözleşmeli, 50/d, taşeron vb.) çalıştırma uygulamasına son verilmelidir" diyenler yüzde 18; "Atamalarda objektif kriterler esas alınmalı mülakat sistemine son verilmelidir." diyenler yüzde 11; "Eğitim ve bilim emekçilerinin düşünce ve ifade özgürlükleri yasal düzenlemelerle güvence altına alınmalıdır" diyenlerin oranı yüzde 10'dur.

EĞİTİM VE BİLİM EMEKÇİLERİ ANTI DEMOKRATİK UYGULAMALAR VE AYRIMCILIKTAN RAHATSIZDIR

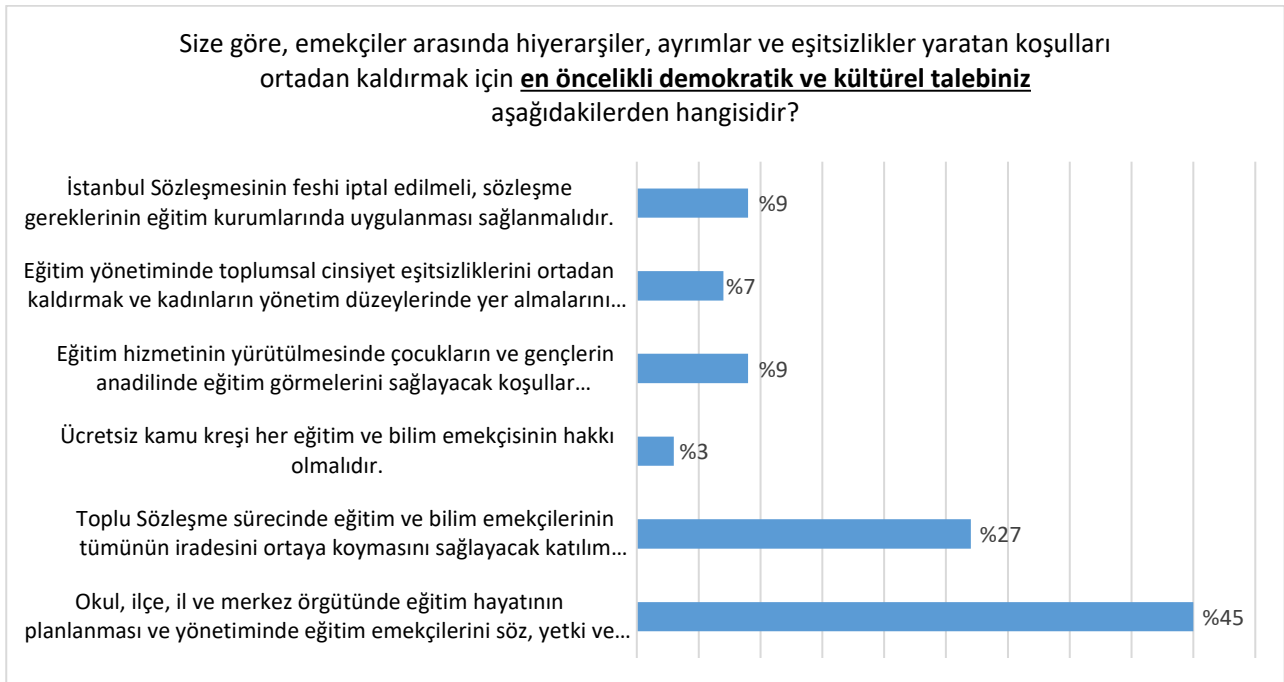
Emekçiler arasında hiyerarşiler, ayrımlar ve eşitsizlikler yaratan koşulları ortadan kaldırmak için en öncelikli demokratik ve kültürel talebiniz aşağıdakilerden hangisidir? Sorusuna katılımcıların yüzde 45'i "Okul, ilçe, il ve merkez örgütünde eğitim hayatının planlanması ve yönetiminde eğitim emekçilerini söz, yetki ve irade sahibi yapacak katılımcı mekanizmalar oluşturulmalıdır." yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu vurgusu ile, sayıları bir milyon iki yüz binin çok üzerinde olan eğitim ve bilim emekçileri ortaya koydukları emek süreçlerine müdahil olamadıklarını, kendilerini yukarıdan aşağı gelen kararların edilgin uygulayıcıları olarak hissettiklerini ortaya koymaktadırlar. Bu yanıt işyerinde etkin etkilenişler içinde olmanın önemini ve değerini ortaya koymaktadır. Okullar ve üniversiteler bir yaşam alanıdır, bir ifade alanıdır. Toplumun çok büyük bir kesiminin müşterek alanı olarak eğitim hizmetleri, öğrenciler, öğretmenler ve veliler olarak bileşenlerinin emek süreçlerine daha etkili katılımını zorlamaktadır.

"Toplu Sözleşme sürecinde eğitim ve bilim emekçilerinin tümünün iradesini ortaya koymasını sağlayacak katılım mekanizmaları geliştirilmelidir." diyenlerin oranı ise yüzde 27'dir.

Çizelge 11: Size göre, emekçiler arasında hiyerarşiler, ayrımlar ve eşitsizlikler yaratan koşulları ortadan kaldırmak için en öncelikli demokratik ve kültürel talebiniz aşağıdakilerden hangisidir?

Size göre, emekçiler arasında hiyerarşiler, ayrımlar ve eşitsizlikler yaratan koşulları ortadan kaldırmak için en öncelikli demokratik ve kültürel talebiniz aşağıdakilerden hangisidir?		
	f	%
Okul, ilçe, il ve merkez örgütünde eğitim hayatının planlanması ve yönetiminde eğitim emekçilerini söz, yetki ve irade sahibi yapacak katılımcı mekanizmalar oluşturulmalıdır.	1078	45
Toplu Sözleşme sürecinde eğitim ve bilim emekçilerinin tümünün iradesini ortaya koymasını sağlayacak katılım mekanizmaları geliştirilmelidir.	641	27
Ücretsiz kamu kreşi her eğitim ve bilim emekçisinin hakkı olmalıdır.	78	3
Eğitim hizmetinin yürütülmesinde çocukların ve gençlerin anadilinde eğitim görmelerini sağlayacak koşullar oluşturulmalıdır.	210	9
Eğitim yönetiminde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ortadan kaldırmak ve kadınların yönetim düzeylerinde yer almalarını sağlamak için cinsiyet eşitliği sağlayan mekanizmalar oluşturulmalıdır.	159	7
İstanbul Sözleşmesinin feshi iptal edilmeli, sözleşme gereklerinin eğitim kurumlarında uygulanması sağlanmalıdır.	229	9
	Toplam	2395
		100

Grafik 11: Size göre, emekçiler arasında hiyerarşiler, ayrımlar ve eşitsizlikler yaratan koşulları ortadan kaldırmak için en öncelikli demokratik ve kültürel talebiniz aşağıdakilerden hangisidir?

“İstanbul Sözleşmesinin feshi iptal edilmeli, sözleşme gereklerinin eğitim kurumlarında uygulanması sağlanmalıdır” diyenler yüzde 9; “Eğitim hizmetinin yürütülmesinde çocukların ve gençlerin anadilinde eğitim görmelerini sağlayacak koşullar oluşturulmalıdır” diyenler yüzde 9; “Eğitim yönetiminde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ortadan kaldırmak ve kadınların yönetim düzeylerinde yer almalarını sağlamak için cinsiyet eşitliği sağlayan mekanizmalar oluşturulmalıdır” diyenlerin oranı yüzde 7’dir.

Sonuç

Türkiye'nin dört bir yanında fedakârca görev yapan bir milyonu aşkın eğitim ve bilim emekçisinin, yardımcı hizmetli, memur ve teknik personelin yaşadığı ekonomik, sosyal, mesleki , özlük sorunları yıllardır görmezden gelinmekte ve toplu sözleşme görüşmelerinde yeterince gündem olamamaktadır.

Türkiye ekonomisinde son yıllarda, özellikle salgın sürecinde yaşananlar, döviz kurlarındaki ani yükselişler ve TL'deki aşırı değer kaybı, enflasyonun çift hanelerin üzerinde seyretmesi vb. gibi nedenler, sayıları bir milyonu aşkın eğitim ve bilim emekçisinin çalışma ve yaşam koşullarını ciddi anlamda olumsuz etkilemeyi sürdürmektedir.

Eğitim emekçilerinin gerek çalışma gerekse yaşama koşulları açısından her geçen yıl, bir önceki yılı muhtemelen aştığıdır. Öğretmenlerin, hizmetli ve memurların aldıkları maaşlar, yapılan işin önemi ve niteliği açısından bakıldığında, insanca yaşam seviyesinin ve yoksulluk sınırının yanına bile yaklaşmamaktadır.

Eğitim ve bilim emekçilerinin önemli bir bölümünün kredi ve borç batağına saplandığı, hatta ek iş yapmak zorunda kaldığı, salgın koşullarında hastalık, hatta ölüm riskine rağmen fedakârca çalıştığı koşullarda ekonomik, sosyal ve özlük haklarında iyileştirme yapmak bir yana yeni kısıtlamaların ve hak kayıplarının sık sık gündeme getirilmesi nefes almayı bile güçleştirmektedir. Eğitim ve bilim emekçileri insanca yaşayacak ücrete, güvenceli, demokratik, katılımcı bir eğitime ve sağlıklı çalışma koşullarına gereksinme duymaktadır.

Eğitim ve bilim emekçileri işe alma, unvan yükselme gibi iş hayatının tüm basamaklarında liyakatı esas alan, hiçbir şekilde ayrımcılık gözetmeyen hukuksal düzenlemeler yapılmasını, eğitim hayatının planması ve her türlü kadrodaki yöneticilerin seçiminde eğitim ve bilim emekçilerinin söz ve irade sahibi olduğu mekanizmaların düzenlenerek demokratik bir işleyişin olduğu çalışma hayatı istemektedirler.

Siyasi iktidarın eğitimi ve ülkenin geleceği olumsuz etkileyecek her türlü müdahalesine karşı, yıllardır savunduğumuz taleplerimizi dillendirmeye, üyemiz olsun olmasın bütün eğitim ve bilim emekçilerinin ortak taleplerini sahiplenmeye ve sonuç alınca kadar mücadele etmeye devam edeceğiz.